**Euroopa Parlament**
2024-2029

**VASTUVÕETUD TEKSTID**

# P10_TA(2026)0221

## Soovitus, mis käsitleb riikideülese veemajanduse edendamist konfliktide ennetamise ja rahu huvides

### Euroopa Parlamendi 17. juuni 2026. aasta soovitus nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb riikideülese veemajanduse edendamist konfliktide ennetamise ja rahu huvides (2025/2216(INI))

*Euroopa Parlament,*

– võttes arvesse ÜRO 1992. aasta piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsiooni (veekonventsioon),

– võttes arvesse oma 7. mai 2025. aasta resolutsiooni Euroopa veemajanduse kriisivalmiduse strateegia kohta[1],

– võttes arvesse komisjoni 4. juuni 2025. aasta teatist „Euroopa veekerksuse strateegia“ (COM(2025)0280),

– võttes arvesse oma 5. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni veele juurdepääsu kui inimõiguse kohta – välismõõde[2],

– võttes arvesse ÜRO 2023. aasta veekonverentsi ja vastuvõetud veealast tegevuskava ning eelseisvat ÜRO 2026. aasta veekonverentsi,

– võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõiguste ülemvoliniku büroo 2010. aasta augustis avaldatud teabelehte „Õigus veele“,

– võttes arvesse ÜRO Ülikooli vee-, keskkonna- ja terviseinstituudi 20. jaanuari 2026. aasta aruannet „Global Water Bankruptcy – Living Beyond our Hydrological Means in the Post-Crisis Era“ (Üleilmne veepankrot: elamine üle meie hüdroloogiliste võimaluste kriisijärgsel

---

1 ELT C, C/2026/576, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
2 ELT C 132, 14.4.2023, lk 54.

ajastul),

– võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2018. aasta järeldusi veediplomaatia kohta,

– võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2021. aasta järeldusi veeküsimuste kohta ELi välistegevuses,

– võttes arvesse ELi 17. juuni 2019. aasta suuniseid puhta joogivee ja sanitaartingimuste kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 121,

– võttes arvesse oma 2. aprilli 2025. aasta resolutsiooni inimõigusi ja demokraatiat maailmas ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas käsitleva 2024. aasta aruande kohta[3],

– võttes arvesse oma 21. jaanuari 2026. aasta resolutsiooni inimõigusi ja demokraatiat maailmas ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas käsitleva 2025. aasta aruande kohta[4],

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 4. detsembri 2024. aasta arvamust „Veepoliitika: noorte, naiste, põlisrahvaste ja kohalike kogukondade mõjuvõimu suurendamine“[5],

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0150/2026),

A. arvestades, et vesi on hädavajalik inimkonna ja kogu maapealse elu püsimajäämiseks ning seetõttu tuleb seda majandada kestlikult ja õiglaselt ühise avaliku ja ülemaailmse hüvena;

B. arvestades, et juurdepääs puhtale joogiveele ja sanitaartingimustele on inimõigus, mis on tervise, stabiilsuse, julgeoleku ja rahu ning inimväärse elu ja kõigi inimõiguste täieliku kasutamise eeltingimus; arvestades, et halb veemajandus, veenappus ja ebavõrdne juurdepääs võivad põhjustada ebastabiilsust, konflikte ja sundrännet; arvestades, et ligikaudu 2,2 miljardil inimesel puudub endiselt juurdepääs ohutult majandatud joogiveele, 3,5 miljardil inimesel puudub ohutult majandatud kanalisatsioon ja ligikaudu 4 miljardit inimest kogeb igal aastal vähemalt ühe kuu jooksul tõsist veenappust;

C. arvestades, et ebapiisavad vee- ja kanalisatsiooniteenused aitavad märkimisväärselt kaasa ennetatavate nakkushaiguste, nagu koolera, malaaria ja seedetrakti haiguste levikule;

---

3 ELT C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
4 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2026)0014.
5 ELT C, C/2025/769, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/769/oj.

D. arvestades, et kliimamuutused ja jätkusuutmatu inimtegevus kujutavad suurt ohtu veevarudele ja süvendavad veestressi; arvestades, et kasvav surve veevarudele, mida põhjustavad kiiresti kasvav elanikkond, kasvav nõudlus ning jätkusuutmatu vee- ja maakasutus, suurendab veenappust, nälga ja konflikte;

E. arvestades, et viimase kuue aasta jooksul on tavapäraseid veevoolu tingimusi esinenud vaid umbes kolmandikul mandri valgalast; arvestades, et 90 % kõigist loodusõnnetustest on seotud veega; arvestades, et kliimamuutuste tõttu muutuvad hüdroloogilised tsüklid üha ebakindlamaks ning esinevad suured kõikumised tugeva põua ja laastavate üleujutuste vahel; arvestades, et kõik maailma jääga kaetud piirkonnad on viimastel aastatel teatanud jääkaost; arvestades, et inimtegevus põhjustab olulise osa kogu maailma mageveevarude reostusest;

F. arvestades, et vee kogus ja kvaliteet on ühevõrra olulised; arvestades, et mõlema asjakohane majandamine loob majanduslikke ja sotsiaalseid võimalusi;

G. arvestades, et 60 % maailma mageveevoolust moodustavad kahe või enama riigi ühised piiriülesed põhjaveekihid, järved ja valglad;

H. arvestades, et edusammudest hoolimata on piiriülene veealane koostöö kogu maailmas endiselt ebapiisav; arvestades, et 153st piiriüleseid veekogusid jagavast ÜRO liikmesriigist on ainult 43 sõlminud tegevuskokkulepped; arvestades, et selliseid kokkuleppeid ei ole enam kui 20 riigis ning eriti piiratud edusamme on tehtud Aasias ja Ladina-Ameerikas;

I. arvestades, et veemajanduse tugev juhtimine, läbipaistvus ja seire vee- ja kanalisatsioonisektoris tagavad, et rahaliste vahendite kasutamine teenib avalikke huve ja toetab kestlikku arengut;

J. arvestades, et veestress ja riikide ühepoolsed meetmed piiriülestes vetes, nagu reostus või liigkasutus, või taristu ehitamine võivad mõjutada kõiki nende vetega piirnevaid riike; arvestades, et vaidlused veele juurdepääsu üle põhjustavad ja võivad õhutada laiemaid konflikte ja majanduse kokkuvarisemist, millel on tõsised tagajärjed piirkondlikule stabiilsusele ja inimeste turvalisusele;

K. arvestades, et viimastel aastatel on vesi sagedamini olnud konfliktide kui koostöö allikaks; arvestades, et vaatamata viimase kümne aasta jooksul tehtud edusammudele puhta joogivee ja sanitaartingimuste tagamisel puudub miljarditel inimestel kogu maailmas endiselt juurdepääs olulistele vee-, sanitaar- ja hügieeniteenustele, mis seab nad haiguste ja sügavama sotsiaalse tõrjutuse ohtu; arvestades, et teatavad rühmad, eelkõige naised, lapsed, pagulased, põlisrahvad, ebasoodsas olukorras olevad kogukonnad, puuetega inimesed ja muud rühmad, jäetakse vee- ja kanalisatsioonitaristu kavandamisel ja arendamisel sageli tähelepanuta või neid diskrimineeritakse;

arvestades, et keskkonnaseisundi halvenemine ja kliimaga seotud riskid kipuvad ebaproportsionaalselt mõjutama vaeseid ja tõrjutud kogukondi; arvestades, et kuritegelikud võrgustikud, terroriorganisatsioonid ja kohalikud relvarühmitused kasutavad neid tingimusi üha enam ära, et kasvatada oma mõjuvõimu ja ennast kehtestada;

L. arvestades, et ainult võrdne ja kestlik juurdepääs veevarudele tagab pikaajalise prognoositavuse kõigi jaoks; arvestades, et strateegiline riikidevaheline koostöö veevarude valdkonnas võimaldab inimtegevust kestlikult hallata ja ühiselt valmistuda korrapäratuteks hüdroloogilisteks tsükliteks – mõlemad aspektid toovad kasu kõigile naaberriikidele;

M. arvestades, et Vahemere piirkonna lepe loob raamistiku tõhustatud piirkondlikuks koostööks; arvestades, et veediplomaatia tuleks lisada leppe prioriteetsete meetmete hulka, võttes arvesse kasvavat survet ühistele veevarudele kogu Vahemere piirkonnas, sealhulgas sellistes piirkondades nagu Vahemere idaosa ja Põhja-Aafrika; arvestades, et ühist veemajandust, ühiseid taristuprojekte ja dialoogi piiriüleste ressursside üle tuleks tunnustada konfliktide tõkestamise, kliimamuutustele vastupanuvõime ja kestliku arengu oluliste vahenditena;

N. arvestades, et relvastatud konfliktid ja okupatsioon häirivad märkimisväärselt vee kättesaadavust ja riikidevahelist veealast koostööd;

O. arvestades, et üleilmsel tasandil kestliku veemajanduse valdkonnas võetud poliitiliste kohustustega ei ole kaasnenud vajalikku rahastamist ega meetmeid kohapeal;

P. arvestades, et rahvusvahelises humanitaarõiguses, eelkõige Genfi konventsioonide 1977. aasta lisaprotokollides, nähakse ette tammide ja muude ohtlikke jõude kätkevate rajatiste selgesõnaline kaitse; arvestades, et vee kasutamine relvana, sealhulgas veesüsteemide ja -rajatiste ründamine või sellest tulenev keskkonnakahju, on inimõiguste raske rikkumine ning võib olla inimsusevastane kuritegu ja ökotsiid;

Q. arvestades, et tänapäeva sõjategevus hõlmab üha enam veevarustuse ja veetaristu tahtlikku sihikule võtmist ja relvana kasutamist, nagu viimati näitas Kahhovka tammi laastav hävitamine Ukrainas Venemaa poolt 2023. aastal; arvestades, et Kahhovka tammi hävitamine põhjustas tõsist keskkonnakahju, sealhulgas üleujutusi, mageveevarude reostust, elurikkuse vähenemist ja pikaajalist kahju ökosüsteemidele, inimohvreid ja tsiviilelanikkonna massilist sundrännet ning jättis inimesed ilma puhta joogivee ja elatusvahenditeta; arvestades, et tammi hävitamine ohustas tõsiselt lähedalasuva Zaporižžja tuumaelektrijaama tuumaohutust;

arvestades, et Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu puudub Ukrainas praegu ligikaudu 1,7 miljonil lapsel usaldusväärne juurdepääs puhtale joogiveele;

R. arvestades, et Euroopa Parlament on kõige karmimalt hukka mõistnud asjaolu, et Venemaa kasutab veetaristu, sealhulgas tammide tahtlikku hävitamist, sõjarelvana; arvestades, et hävitamine on põhjustanud tõsist keskkonnakahju, kahjustanud veega kindlustatust ja seadnud ohtu tsiviilelanikkonna; arvestades, et sellised teod kujutavad endast rahvusvahelise õiguse rikkumist, ning nõuab süüdlaste täielikku vastutusele võtmist; arvestades, et komisjon ja ELi liikmesriigid jätkavad Ukraina abistamist kuritegude toimepanijate uurimisel, et neid saaks sõjakuritegude ja inimsusvastaste kuritegude eest vastutusele võtta;

S. arvestades, et EL toetab Iisraeli ja Palestiina ühiseid veemajandusmehhanisme, sealhulgas olemasolevate raamistike, näiteks ühise veekomitee taaskäivitamist, et edendada õiglast veejaotust, suuremat läbipaistvust ja tulemuslikku taristu arendamist; arvestades, et ebavõrdne juurdepääs ühistele veevarudele on jätkuvalt struktuurset ebastabiilsust suurendav tegur Lähis-Idas, eelkõige Jordani jõe vesikonnas, kus varasem ja jätkuv Palestiina kogukondade ebavõrdne kohtlemine veevarude jaotamisel ja majandamisel süvendab sotsiaal-majanduslikke erinevusi; arvestades, et kehtiva korra kohaselt on Iisraeli ametivõimudel tegelik kontroll suurema osa Jordani Läänekalda veevarude ja sealt väljuvate vee üle;

T. arvestades, et Iisraeli ja Hamasi vahelise konflikti tulemusena on Gaza sektori vee-, kanalisatsiooni- ja hügieenitaristu, sealhulgas veemagestusjaamad, reoveepuhastusrajatised ja jaotusvõrgud suures ulatuses hävitatud, mistõttu puudub suurel osal elanikkonnast usaldusväärne juurdepääs puhtale joogiveele; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo teatas 2025. aasta juulis, et 89 % Gaza vee- ja kanalisatsioonitaristust on kahjustatud või hävitatud, mistõttu 90 % leibkondadest on veega kindlustamata; arvestades, et materjalide, kütuse ja tehnilise abi kiire ja takistamatu tarnimine on vajalik elutähtsa veetaristu, sealhulgas torujuhtmete, veemagestusüksuste ning reoveepuhastite parandamiseks ja taasülesehitamiseks;

U. arvestades, et Türgi Kagu-Anatoolia projekti (GAP) raames ellu viidud suurte tammiprojektide, sealhulgas Ilısu tammi piiriülesed tagajärjed on mõjutanud veevoolu Tigrise ja Eufrati jões ning süvendanud veepuudust, põllumajanduskahju ja keskkonnaseisundi halvenemist Iraagis ja Süürias; arvestades, et Türgi, Iraagi ja Süüria sidusrühmad nõuavad struktureeritud ja kaasava, kogu vesikonda hõlmava dialoogi loomist Tigrise ja Eufrati jõesüsteemi haldamise üle, tuginedes rahvusvahelise veeõiguse põhimõtetele, sealhulgas õiglasele ja mõistlikule kasutamisele ning kohustusele mitte tekitada

olulist kahju;

V. arvestades, et Egiptuse ja Etioopia vahel valitsevad jätkuvalt pinged pärast seda, kui 2025. aastal valmis ja avati Etioopia Suure Taassünni tamm, mis võib märkimisväärselt mõjutada hüdropoliitilist tasakaalu Niiluse vesikonnas; arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu on Etioopia Suure Taassünni tammi küsimust korduvalt arutanud; arvestades, et kõik osalised peaksid hoiduma ühepoolsetest meetmetest, mis võivad pingeid süvendada, ja seadma prioriteediks usaldust suurendavad meetmed, sealhulgas tammide käitamise läbipaistvus ja tehniline koostöö veevoolu prognoosimisel;

W. arvestades, et Araksi jõgi on Armeenia ja Aserbaidžaani jaoks põllumajanduse, majandusarengu ja joogivee seisukohast eluliselt tähtis, ent jõe vee kvaliteet ja kvantiteet on surve all; arvestades, et Armeenia ja Aserbaidžaani vaheline tulevane leping, milles käsitletakse nende ühist piiriülest veekogu, sealhulgas andmete jagamise, ühise seire, tammide ohutuse ning põllumajanduses kasutatava ja tsiviilkasutuseks mõeldud vee õiglase ja kestliku jaotamise mehhanisme, võimaldaks muuta jõe ühiseks ressursiks, mitte ebastabiilsuse allikaks;

X. arvestades, et jõgede ja merehoovuste põhjustatud reostus ja jäätmed võivad kuhjuda teiste riikide rannikule, põhjustades keskkonna-, majanduslikku ja sotsiaalset kahju, muu hulgas turismi ja kalanduse vallas;

Y. arvestades, et veenappus ja veevarude seisukorra halvenemine võivad põhjustada ka massilist elanikkonna ümberasumist ja sundrännet, süvendades toiduga kindlustamatust, vaesust ja ebastabiilsust kõige haavatavamates piirkondades; arvestades, et üks vahend rände algpõhjustega tegelemiseks on parandada veemajandust kolmandates riikides;

Z. arvestades, et relvastatud riiklikud ja valitsusvälised osalejad konfliktidest mõjutatud piirkondades kasutavad nõrgestatud elanikkonda veevarude kontrollimise kaudu legitiimsuse saavutamise vahendina; arvestades, et juurdepääsu veetaristule ja kontrolli veetaristu üle kasutatakse üha enam poliitilise surve, sunni või sõja vahendina;

AA. arvestades, et avaliku ja erasektori partnerlustega tuleks edendada paremat ja taskukohasemat juurdepääsu veele, kanalisatsioonile ja hügieenile kõigi jaoks, eelkõige veetaristu loomisel ning tõhusal ja kestlikul hooldamisel ja majandamisel; arvestades, et avaliku sektori investeeringute ja poliitikaga tuleks erasektorit julgustada ja stimuleerida investeerima kestlikku majandustegevust edendavatesse tehnoloogiatesse ja juhtimistavadesse;

1. soovitab nõukogul, komisjonil ja komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal:

a) suurendada piiriülese veemajanduse rolli ELi välistegevuses, et see toimiks otstarbeka vahendina konfliktide tõkestamiseks, lahendamiseks ja usalduse suurendamiseks piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, eriti piirkondades, mis on kliimamuutuste mõju suhtes haavatavad ja mille veevarud on juba praegu napid, eriti strateegilise tähtsusega piirkondades; tunnistada veestressi sõnaselgelt julgeoleku-, geopoliitiliste ja humanitaarriskide peamise tegurina ning integreerida veega seotud konfliktide tõkestamine täielikult ELi välis-, julgeoleku- ja arengupoliitikasse;

b) käsitleda tegevuskokkulepete puudumise probleemi piiriüleseid vesikondi jagavate valitsuste vahel ning teha kättesaadavaks kõik vajalikud ELi eksperditeadmised ning tehniline ja rahaline abi, et toetada valitsusi sellise korra kehtestamisel ja rakendamisel ning vesikonnaorganisatsioonide loomisel, austades samal ajal täielikult partnerriikide suveräänsust ja nende esmast vastutust veevarude majandamise eest, et vähendada pingete või konflikti tekkimise ohtu, edendada koostööd ja loodusvarade säästvat majandamist; tõstatada ELi ja partnerriikide vahelistes kahepoolsetes dialoogides järjepidevalt riikidevahelise veemajandusega seotud küsimusi;

c) toetada partnerriikide jõupingutusi luua õiguskeskkond ja koostööpõhist veemajandust soodustav poliitika ning tugevdada riikidevahelise veemajanduse rolli ELi välistegevuses ja diplomaatias; tagada selleks Euroopa välisteenistusele ja ELi delegatsioonidele kogu maailmas asjakohased rahalised ja inimressursid, et toetada piiriülest veemajandust kohapeal partnerriikide sees ja vahel ning edendada sinidiplomaatia väljatöötamist ja rakendamist;

d) tagada ELi piiriülese veemajanduse piisav ja tulemuslik rahastamine ELi välistegevuses järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, eelkõige instrumendi „Globaalne Euroopa“ ja strateegia „Global Gateway“ raames; tagada, et puhtale veele ja sanitaartingimustele juurdepääsu parandamiseks tehtavad ELi välisinvesteeringud oleksid paremini kohandatud haavatavatele ja konfliktidest mõjutatud piirkondadele, et toetada rahu ja vastupanuvõimet, sealhulgas suurendades rahastamist, et tagada ülemaailmne juurdepääs kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele ja kestlikule veemajandusele ja kanalisatsioonitaristule; tagada, et ELi arengukoostöö ja välispoliitika vahenditest, sealhulgas Euroopa Investeerimispangast rahastatavad taristu- ja energiaprojektid oleksid jätkuvalt täielikus kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ei kahjustaks piiriüleseid veealaseid suhteid, võrdset juurdepääsu ega säästvat majandamist ning hõlbustaksid inimeste, eelkõige põlisrahvaste juurdepääsu oma maale; viia rahastamine

kooskõlla ELi esimese veekerksuse strateegia üleilmsete juhtalgatustega;

e) tunnustada olulist tööd, mida keskkonnaõiguste kaitsjad ja kodanikuühiskonna organisatsioonid on teinud vee säilitamise, võrdse juurdepääsu ja piiriülese veemajanduse nimel, ning suurendada sellele tööle antavat toetust; kaasata kohalikud keskkonnaõiguste kaitsjad ja kodanikuühiskonna organisatsioonid tihedalt kolmandates riikides rahvusvahelisele veemajandusele antavasse ELi toetusse ning kaitsta nende turvalisust ja õigust tegutseda ilma vägivalda ja hirmutamist kartmata; suurendama toetust valitsusvälistele organisatsioonidele, kes tegutsevad veediplomaatia, konfliktide tõkestamise ja piiriülese veealase koostöö valdkonnas, eelkõige ebakindlates ja konfliktidest mõjutatud piirkondades, tunnistades nende olulist rolli dialoogi hõlbustamisel kohalikul ja piirkondlikul tasandil, kogukonnapõhise veemajanduse toetamisel, usalduse suurendamise edendamisel ning kestliku ja kaasava veemajanduse algatustele kaasaaitamisel;

f) laiendada ELi piiriüleste veemajandusprojektide geograafilist kohaldamisala teatavatest Aafrika ja Kesk-Aasia piirkondadest kaugemale, st Ameerikasse, Lähis-Idasse ja Põhja-Aafrikasse ning Ida- ja Lõuna-Aasiasse, kasutades Euroopa tiimi käsitust, eelkõige piirkondadesse, kus veega kindlustamatus võib suurendada ebastabiilsust ja sundrännet;

g) tõhustada kestlikku veemajandust ja reoveekäitlust, integreerides taristu-, tehnoloogia- ja eksperditeadmiste alase koostöö süstemaatiliselt partnerlustesse ja arenguprogrammidesse; toetada suutlikkuse suurendamist ja institutsioonide tugevdamist partnerriikides, et parandada vee- ja sanitaarteenuste kavandamist, haldamist ja hooldust, sealhulgas partnerluses kohalike omavalitsuste, avaliku sektori, kodanikuühiskonna ja kogukonnapõhiste organisatsioonidega; kohandada taristuinvesteeringuid kohalikele ja ajalooliselt väljakujunenud oludele, et veest saaks rahu ja stabiilsuse vahend;

h) tugevdada mitmepoolset veealast koostööd, eriti ÜROs, jätkata ja intensiivistada ÜRO veekonventsiooni üleilmastumist, toetada kestliku arengu eesmärkide, eelkõige puhast vett ja sanitaartingimusi käsitleva eesmärgi nr 6 täitmist ning tegeleda riikides ja nende vahel puhtale veele ja sanitaartingimustele juurdepääsul valitseva suure ebavõrdsuse probleemiga; tagada ÜRO 2023. aasta veekonverentsil võetud ELi kohustuste jätkuv täitmine, säilitades samal ajal need eesmärgid ja meetmed ÜRO 2026. aasta veekonverentsiks valmistudes; tõhustada mitmetasandilisi dialooge konfliktialdiste vesikondade riikidega, sealhulgas tippkohtumisi ja ühisalgatusi ning pikaajalise koostöö

vorme;

i) rõhutada, et toimiv piiriülene veemajandus sõltub bioloogilise mitmekesisuse ja kliima säilitamisest, ning seetõttu nõuda, et veemajandus vastaks eelkõige keskkonnahuvidele, mis on taimede, loomade ja inimeste põhivajadus, ning juhinduks avalikul huvil põhinevast loogikast ning ühistest avalikest ja ülemaailmsetest hüvedest;

j) suurendada ülemaailmset veesüsteemide kerksust kui stabiilsuse edendamise vahendit ELi veekerksuse strateegia tulemusliku rakendamise, eelkõige selle ülemaailmsete meetmete kaudu, mille eesmärk on toetada vähemalt 70 miljoni inimese juurdepääsu veele ja kanalisatsioonile ning tõhustada ülemaailmset veemajandust ja osalemist mitmepoolsetel foorumitel, nagu G7, G20 ja Bakuus toimunud dialoog vee rolli kohta kliimameetmete võtmisel;

k) tagada selgem ülevaade kogu käimasolevast ELi toetusest, mille eesmärk on edendada piiriülest veemajandust rahvusvahelisel tasandil, ning tagada kogu töö ja rahastamise sidusus ja ühtlustamine kõigis asjaomastes peadirektoraatides ning Euroopa välisteenistuse ja komisjoni vahel, tagades samal ajal, et programmid täiendavad üksteist ega kattu; tõhustada teabevahetust ELi jõupingutuste ja saavutuste kohta piiriülese veealase koostöö valdkonnas, et suurendada selle olulise vahendi nähtavust ja ELi juhtivat rolli selle rakendamises;

l) edendada süveneva veekriisi lahendamiseks tõhustatud rahvusvahelist koostööd, sealhulgas vesikonnaorganisatsioonide tasandil; tagada juurdepääs puhtale ja kvaliteetsele veele ja kanalisatsioonile ning juurdepääsu parandada; edendada kestlikku veemajandust, suurendada vee taaskasutamist, võidelda veereostuse, ülekasutamise ja raiskamise vastu ning rakendada mitmesuguseid uuenduslikke veetehnoloogiaid, sealhulgas looduspõhiseid lahendusi;

m) tagada, et ELi veealastes algatustes kogu maailmas käsitletakse püsivaid andmelünki ja puudulikku valitsustevahelist andmete jagamist, varustades partnerriigid tehniliste ja füüsiliste ressurssidega, et tulemuslikult seirata veetaset ja piiriüleste vesikondade kvaliteeti, ning vahetades andmeid ja edendades partnerriikide vahel andmete kogumise ühiseid standardeid, et suurendada ühilduvust; tegutseda usaldusväärse ja usaldatava osalejana, hõlbustades usaldusväärse veealase teabe vahetamist valitsuste, sidusrühmade ja üldsuse vahel olukordades, mida iseloomustavad veestress ja suured pinged, sealhulgas juhtudel, kus teabe jagamine on julgeolekukaalutlustel tundlik; tugineda asjakohastele ELi kogemustele, programmidele, tavadele ja strateegiatele, et tugevdada parimate tavade jagamist

piirkondlike ja riiklike osalejate vahel, tuginedes asjakohastele ELi programmidele, tavadele ja strateegiatele;

n) edendada valitsustevahelise ja piirkondliku koostöö vahendeid veevarude majandamisel, keskendudes eelkõige vee õiglase jaotuse tagamisele, ning toetada kohaliku ja kogukonna tasandi juhtimisstruktuure; kaaluda avaliku ja erasektori partnerluste toetamist, kui need aitavad kaasa tõhusale veemajandusele ning tagada taskukohasemat juurdepääsu veele, kanalisatsioonile ja hügieenile kõigi jaoks; ergutada nii väikepõllumajandustootjaid kui ka suuremaid ettevõtteid investeerima tehnoloogiatesse ja majandamistavadesse, millega edendatakse kestlike põllumajandustavade kasutamist taime-, looma- ja kalakasvatuses;

o) rõhutada poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet ja vajadust kooskõlastada ELi poliitika partnerriikide arenguprioriteetidega, võttes arvesse hinnanguid nende mõju kohta kohalikele ressurssidele, et ühiselt vältida veevarude ammendumist või reostust kolmandates riikides;

p) tõhustada veevarude integreeritud majandamise rakendamist peamise vahendina, millega edendatakse vee, maa ja nendega seotud ressursside koordineeritud arendamist ja kestlikku majandamist, sealhulgas piiriüleselt, kooskõlas kestliku arengu eesmärgi näitajaga 6.5.2, et tuua vastastikust kasu kaldariikidele, ning rõhutada vee, energia, toidu ja ökosüsteemi vahelise seose tähtsust veealase koostoime ja kompromisside käsitlemisel kogu ELi välistegevuses;

q) suurendada ELi seire- ja varajase hoiatamise suutlikkust digitaliseerimise ja kaasaegse tehnoloogia, sealhulgas satelliitseire ja reostuse reaalajas jälgimise abil, mis on piiriülese reostuse ennetamiseks ja ohjamiseks hädavajalikud; parandada veenappuse ja veega seotud konfliktide riskide seiramist kogu maailmas (näiteks vee ja veetaristu relvana kasutamine ning tahtlik veele juurdepääsust ilmajätmine) ning integreerida see Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise keskuse konfliktiennetussüsteemidesse;

r) stimuleerida ja rahastada teadusuuringuid kestliku piiriülese veemajanduse, vee jagamise, veealase koostöö ja innovatsiooni valdkonnas, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ abil, ja käsitleda uusi probleeme, nagu ilmastiku mõjutamine;

s) kaaluda võimalust teha ELi inimõiguste eriesindajale ülesandeks tõkestada ja lahendada veega seotud konflikte, edendada veealast koostööd ja õigusriigi põhimõtteid ning kaitsta veeallikaid ja -süsteeme, sealhulgas relvakonfliktide ajal ja piiriülestes olukordades, ning juhtida liidu nimel rahvusvahelisi

jõupingutusi veeökosüsteemide kaitsmiseks ja taastamiseks kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 6, kuna veesüsteemide kerksus on praeguste ja tulevaste tervise-, toidu-, energia- ja julgeolekukriiside lahendamiseks ülioluline; konsulteerida Euroopa Parlamendiga ELi inimõiguste eriesindaja tööd toetavate volituste, vahendite ja koostöökorra osas;

t) tugevdada rahvusvahelise õiguse ja pädevate rahvusvaheliste kohtute rolli ning edendada dialoogi, vahendamist ja piirkondlikke lahendusi kui peamisi vahendeid riikidevaheliste veekogudega seotud vaidluste lahendamiseks, tagades selguse ja vastutuse kõigi asjaomaste vetega piirnevate riikide juriidiliste kohustuste osas; mõista süstemaatiliselt hukka konfliktides vee kasutamine relvana; tagada kuritegude toimepanijate vastutusele võtmine;

u) toetada õiguslikke algatusi, mille eesmärk on tagada õiglus ja hüvitis veevarustuse ja -taristu tahtliku sihikule võtmise ja hävitamise eest;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.